

Onderwerp Beantwoording vragen ex art. 38 RvO van de SP, Groen Links, PvdA, VVD, 100% Groningen en PvdD over de situatie Elker

Steller A.M. Pruijm

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 54 86 Bijlage(n) 1.

Ons kenmerk

Datum 02-12-2020 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij treft u ons antwoord op de door de heer/mevrouw Yanneth Menger, Els van der Weele, Femke Folkerts, Jasper Boter, Wesley Pechler en Wim Koks van de SP, Groen Links, Partij van de Arbeid, VVD, Partij van de Dieren en 100% Groningen gestelde vragen ex art. 38 RvO over de situatie bij Elker. De brief van de vragenstellers treft u als bijlage aan.

Voordat wij uw vragen beantwoorden willen wij u graag meenemen in de achtergronden.

Stichting Combinatie Elker/Poortje is de grootste jeugdhulp aanbieder in de jeugdhulpregio Groningen. Daarnaast biedt Stichting Combinatie Elker/Poortje als enige aanbieder Jeugdhulp Plus in de provincies Groningen en Drenthe. Hiermee is Stichting Combinatie Elker/Poortje een zeer belangrijke aanbieder in het jeugdzorglandschap.

Hoe zit de organisatie in elkaar

Organisatorisch bestaat Stichting Combinatie Elker/Poortje uit vier stichtingen:

- *Stichting Combinatie Elker/Poortje*: moederorganisatie en stafafdelingen
- *Stichting Elker*: ondersteuning en hulp bij opgroei- opvoedings- en psychische problemen, stoornissen van kinderen, jongeren en hun ouders (open jeugdhulp)
- *Stichting Het Poortje*: intensieve gedwongen begeleiding (Jeugdhulp Plus), strafrechtelijke behandeling (JJI) en onderwijs (Portalis) t.a.v. jongeren van 12 tot en met 23 jaar.

- *Stichting Viyuna*: kleinschalige wooneenheden met professionele begeleiding voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen en allochtone jongeren in de leeftijd van 15 tot 18 jaar.

Gesprekken met Stichting Combinatie Elker/Het Poortje

Naar aanleiding van de aanbesteding Jeugdhulp Plus is de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG) sinds begin 2019 in gesprek met Stichting Combinatie Elker/Poortje over de transformatie en financiële situatie van de Jeugdhulp Plus. Omdat deze gesprekken niet leiden tot een door alle partijen gedragen plan, is een mediationtraject ingezet. U bent hierover op basis van mondelinge mededelingen in de raadsvergaderingen door voormalig Wethouder Gijsbertsen nader geïnformeerd. Daarnaast bent u op 26 april 2019 (kenmerk 54082-2019) ook schriftelijk geïnformeerd naar aanleiding van eerder gestelde raadvragen.

Het mediationtraject heeft geleid tot een extern onderzoek waarbij het verschil tussen tarief en kostprijs Jeugdhulp Plus onderzocht is. In september 2019 zijn op basis van de uitkomsten van het externe onderzoek bestuurlijke afspraken gemaakt met de toenmalige interim-bestuurder van Stichting Combinatie Elker/Poortje. Het betrof het volgende afsprakenpakket: een nabetaling over 2019 en 2020 op basis van een tariefverhoging en een financieel onderbouwd transformatieplan van de Jeugdhulp Plus opgesteld door Stichting Combinatie Elker/Het Poortje. Echter Stichting Combinatie Elker/Poortje kon deze onderbouwing op dat moment niet aanleveren waardoor niet kon worden voldaan aan het afsprakenpakket.

De huidige bestuurder van Stichting Combinatie Elker/Poortje, die per 1 juli 2020 is aangetreden, heeft op basis van haar eerste bevindingen aan een extern bureau de opdracht gegeven om de hele organisatie door te lichten. De resultaten van het onderzoek van dit externe bureau zijn op 9 november jl. (vertrouwelijk en op beperkte schaal) gedeeld met de vertegenwoordigende wethouders van de Drentse en Groninger gemeenten. Uit het onderzoek blijkt dat Stichting Combinatie Elker/Poortje ingrijpende maatregelen moet treffen om de continuïteit van de gehele organisatie te waarborgen. De maatregelen zijn zowel gericht op (vaste) kostenreductie, als het verhogen van de opbrengsten. Er is perspectief om dit voor elkaar te krijgen.

Financiële afspraken

Tijdens het gesprek van 9 november jl., waarin de bevindingen van het externe bureau zijn gepresenteerd, is de bestuurder van Stichting Combinatie Elker/Poortje akkoord gegaan met een aanbod van de gemeenten. Dit bestaat uit een nieuw aanbod voor de nabetalingen 2019 en 2020, het contract voor 2021 en de wijze waarop de transformatie van Jeugdhulp Plus vorm zal krijgen. Daarnaast heeft Stichting Combinatie Elker/Poortje samen met Jeugdhulp Friesland de opdracht gekregen om te onderzoeken hoe in gezamenlijkheid gekomen kan worden tot een toekomstbestendige Jeugdhulp Plusvoorziening, passend in het jeugdhulplandschap in het noorden.

Wij blijven in nauw contact met Stichting Combinatie Elker/Poortje over de uitvoering van de maatregelen en de mogelijke consequenties voor de jeugdhulp. De Jeugdautoriteit houdt ook de vinger aan de pols betreffende de ontwikkelingen.

Hieronder volgt de beantwoording van de vragen.

1. *Was u op de hoogte van de grotere tekorten bij Elker dan in februari 2020 reeds werd geconstateerd? Zo nee waarom niet? Zo ja, zijn er gesprekken gevoerd met de RvT van Elker omtrent de oorzaken en de mogelijke oplossingen? Zo ja, wat is de uitkomst van deze gesprekken?*

Nee, wij waren pas van de volledige omvang van de financiële situatie van Stichting Combinatie Elker/Het Poortje op de hoogte, nadat de conclusies uit het rapport van het externe bureau rapport op 9 november jl. werden gedeeld.

Wij waren niet eerder op de hoogte van de volledige omvang omdat er door de vele wisselingen van bestuurders in de afgelopen twee jaar geen totaalbeeld was van de situatie. Die duidelijkheid ontstond pas nadat de huidige bestuurder de opdracht gaf om de totale situatie in kaart te brengen door een extern bureau. Vorige bestuurders hebben dit beeld helaas nooit zo scherp gekregen.

2. *In de media meldde halverwege 2019 de toenmalige interim-bestuurder van Elker dat een uitweg in de financiële problematiek was gevonden. Een half jaar later (februari 2020) en bevestigd in het artikel van het dagblad van nu blijkt dat niet het geval te zijn. Waaruit bestond die uitweg? Kunt u aangeven wat de reden is dat die uitweg onvoldoende soelaas heeft geboden?*

De uitspraak “...een gevonden uitweg in de financiële problematiek” van vorig jaar in de media, is voor rekening van de toenmalige verantwoordelijk interim-bestuurder van Stichting Combinatie Elker/Poortje. Deze uitspraken waren mogelijk gebaseerd op de bestuurlijke afspraken van destijds over de nabetalingen 2019 en 2020 en de transformatie van Jeugdhulp Plus. Zoals in de inleiding al toegelicht, bleek dat Stichting Combinatie Elker/Poortje de transformatie onvoldoende financieel kon onderbouwen als voorwaarde voor nabetalingen.

3. *Elker biedt een breed pakket van diensten in de jeugdhulpverlening. Kunt u aangeven in welke specifieke diensten de tekorten zijn ontstaan?*

Volgens het interne rapport van het externe bureau is het evident dat bij ongewijzigd beleid, faillissement van Stichting Combinatie Elker/Poortje aan de orde is voor alle onderdelen. Het acute continuïteitsrisico geldt met name (in 2020 al) voor de gesloten jeugdhulp (Jeugdhulp Plus), onderdeel van Stichting Het Poortje.

Zijn de tekorten die begin 2019 aan het licht kwamen rond de leegstaande bedden in 't Poortje ondertussen opgelost? Zo nee, waarom niet?

Ja, recent zijn de jeugdhulpregio's Drenthe en Groningen met Stichting Combinatie Elker/Poortje tot overeenstemming gekomen over de nabetaling 2019 en 2020, het tarief voor 2021 en een doorzicht op de wijze waarop de transformatie van Jeugdhulp Plus vorm zal krijgen.

4. *In 2018 heeft Elker een verlies geleden van bijna een half miljoen zoals blijkt uit de verslaglegging die te vinden is op jaardocumenten zorg <https://www.desan.nl/net/DoSearch/Search.aspx>. Helaas ontbreekt daar de jaarverantwoording van Elker over 2019. Beschikt het college over de jaarverantwoording 2019? Zo nee, waarom niet? Zo ja wat is het financieel resultaat?*

Landelijk is aan de zorgaanbieders uitstel verleend voor het deponeren van de jaarrekening 2019 tot 1 oktober 2020 in verband met Covid-19. De jaarrekening 2019 van Stichting Combinatie Elker/Poortje is nog niet gedeponerd en ook niet bij ons bekend. Het deponeren van de jaarrekening is een aangelegenheid tussen het ministerie van VWS en de aanbieder. Uit navraag bij Stichting Combinatie Elker/Poortje is gebleken dat de accountant heeft gewacht op het rapport van het externe bureau. De verwachting is dat de jaarverantwoording er niet voor 1 december a.s. is.

5. *Van groot belang is wat de effecten zijn op de dienstverlening die Elker biedt aan jeugdigen en hun gezinnen. Met name van belang is de druk (bijv. door de verkoop van vastgoed) die de tekorten oplevert voor het aantal plaatsen in de 24 uren zorg en onderdak bij Elker. Kunt u aangegeven hoe dit aantal zich ontwikkeld heeft in de jaren 2017-2020 waarbij u verzocht wordt specifiek ook het aantal plaatsen voor gesloten behandeling zoals voorheen plaats vond in 't Poortje aan te geven.*

Stichting Combinatie Elker/Poortje treft maatregelen om vanuit een financieel gezonde organisatie de uitvoering van kwalitatief goede jeugdhulp te kunnen bieden. Wij blijven in nauw contact met Stichting Combinatie Elker/Poortje over de uitvoering van de maatregelen en de mogelijke consequenties voor de jeugdhulp. Vanuit het verleden heeft Stichting Combinatie Elker/Poortje nog een vastgoedpositie die tot leegstand en daarmee onwenselijke kosten leidt. Daarom worden delen van vastgoed afgestoten, ondersteund met de specifieke uitkering Vastgoedtransitie Jeugdhulp Plus van het ministerie van VWS, waarvoor de gemeente Groningen als coördinerend gemeente aangewezen is.

Ten aanzien van de Jeugdhulp Plus is de capaciteit mede op basis van de dalende vraag naar gesloten jeugdhulp door Stichting Het Poortje teruggebracht van 144 naar 32 plekken in de periode 2015 – 2020. In 2021 worden dat 24 plekken. De daling van het aantal plekken gesloten jeugdhulp is een gewenst beeld vanuit de transformatie en ambulantisering van de jeugdhulp, omdat we kinderen zo thuis mogelijk

jeugdhulp willen bieden en zo min mogelijk in een gesloten setting. De vastgoed transitie houdt hier helaas geen gelijke tred mee.

6. *De woordvoerder van Elker zegt in het Dagblad dat een deel van de oplossing ligt in door “meer declarabele uren jeugdzorg” te leveren. Dit kan op twee manieren uitgelegd worden:*
 - a. *De huidige uitvoerende personeelsformatie van Elker “bedient” meer cliënten waardoor druk ontstaat op verslaglegging, scholing, collegiaal overleg en daarmee op de kwaliteit van de dienstverlening. Is de kwaliteit in gevaar? Zo nee, waarom niet?*
 - b. *Elker gaat op zoek naar nieuwe cliënten. Deze invulling roept vragen op. Welk effect heeft dit op het toch al krappe jeugdzorg budget? Op de broodnodige samenwerking in de jeugdhulp? Op door de gemeente gewenste werkwijze in de jeugdhulp?*
 - c. *Bent u het eens met deze uitleg? Zo nee, welke mogelijkheden zijn er nog meer?*

Voor de levensvatbaarheid van Stichting Combinatie Elker/Poortje wordt momenteel een plan gemaakt. Daar zijn de RIGG en gemeenten nauw bij betrokken. De door u gestelde vragen zijn daarbij nadrukkelijk in beeld, maar kunnen pas beantwoord worden als de consequenties van die plannen duidelijk zijn. Wanneer er meer bekend is, zal de raad hierover uiteraard worden geïnformeerd.

7. *Gedwongen ontslagen worden niet uitgesloten. Kun u aangeven hoeveel fte gevaar lopen? Wordt de directe uitvoering ontzien? Zo nee, waarom niet?*

Stichting Combinatie Elker/Poortje stelt alles in het werk om discontinuïteit te voorkomen. Hiervoor zijn ingrijpende maatregelen nodig. De exacte invulling van de maatregelen en de mogelijke consequenties voor het personeel betreffen echter de interne bedrijfsvoering van Stichting Combinatie Elker/Poortje. Wel gaan wij er vanuit en zien wij er - samen met de RIGG - op toe dat de kwaliteit en tijdigheid van zorg gecontinueerd wordt binnen de gemaakte afspraken.

8. *Elker is, ook door het beschikbaar hebben van vastgoed waarin jeugdigen wonen, een grote speler in de jeugdhulp in de gemeente en provincie Groningen. Wat gaat het college doen om hetgeen Elker te bieden heeft voor kwetsbare jeugdigen en hun gezinnen te behouden eventueel los van de in problemen verkerende organisatie Elker?*

We hebben er vertrouwen in dat de huidige afspraken die gemaakt zijn met Stichting Combinatie Elker/Poortje en de maatregelen die zij zelf treffen, leiden tot continuïteit van de organisatie en daarmee de hulp die Stichting Combinatie Elker/Poortje biedt aan kwetsbare jeugdigen en hun

gezinnen. Daarnaast hebben wij zeer regelmatig overleg met de stichting om vinger aan de pols te houden en indien nodig te kunnen bijsturen.

9. *Tot slot: het is u bekend dat de raad zich in toenemende mate betrokken weet bij de jeugdhulp, ook naar de toekomst. Waarom is de raad niet geïnformeerd door het college over de situatie bij Elker?*

Zoals in de inleiding aangegeven voeren we op ambtelijk en bestuurlijk niveau al geruime tijd gesprekken met Stichting Combinatie Elker/Poortje. Tijdens deze gesprekken werd - achteraf beschouwd - een wisselend beeld geschetst van de (financiële) situatie. Het leek er daarbij steeds op dat een oplossing gevonden was, zodat de toekomst van Stichting Combinatie Elker/Poortje niet werkelijk in gevaar leek. Wij zijn 9 november jl. geïnformeerd over de werkelijke omvang van de situatie bij Stichting Combinatie Elker/Poortje en de maatregelen die zij gaan treffen. Om die reden zijn wij niet eerder in de gelegenheid geweest u hierover en over de ondertussen gemaakte financiële afspraken, die perspectief voor de toekomst bieden, te informeren.

Bent u bereid om, in onverhoopte toekomstige situaties die de kwaliteit van de jeugdhulp kan bedreigen, de raad vroegtijdig te informeren?

Het college vult haar actieve informatieplicht nauwgezet in en streeft er altijd naar om de raad tijdig te informeren over majeure of bijzondere ontwikkelingen binnen de jeugdhulp.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.